

Шта је (нама) данас Цариградска патријаршија?

У једном скоријем тексту на српском језику, изрекао сам врло једноставну мисао која се многим учинила занимљивом: „О Фанару данас треба данас размишљати више као о канцеларији Стејт Департамента него као о помјесној Православној Цркви“. Неколико пријатеља и познаника ми је, ипак, скренуло пажњу на изразиту оштрину изнесеног става. „Да није то, ипак, исувише строг суд о једној мученичкој Цркви која ни сама не постоји у нарочито добрим околностима?“

Ми живимо у доба постмодернистичког контраста: у култури савремене комуникације од сабесједника се често тражи извјесна „профињеност“, склоност еуфизмима и двосмисленим фразама док се истовремено у јавном дискурсу све чешће чује до јуче незамисливи опсцени рјечник. Зато је мени дражи свевремени однос према истини, како га је пдредио још Аристотел: рећи за оно што јесте да јесте а оно што није да није. Дакле, питање исправности мога израза не лежи у „пристојности“ и „конвенцијама“ већ у адекватности онога што сам рекао насупрт онога што јесте истина.

Патријарх Вартоломеј I

Свети апостол Андреј Првозвани.
Минијатура из књиге, Византија, XII век

Како се Цариград све приказује данас? Наравно: моји пријатељи и познаници којима је и даље стало до мишљења и поступака патријарха Вартоломеја и других фанарских великодостојника најрадије ће указати на прву слику коју Фанар и данас о себи најчешће представља себи и другима – ону о древној катедри св. Апостола Андреја, помјесној Цркви која већ, чини се, два миленијума постоји без престанка. Наравно, сваки, чак и површан познавалац црквене историје Православне Цркве могао би да једном таквом виђењу упути врло смислен приговор – онај да никада није сасвим јасно како се то цариградска катедра односи према тамним страницама сопствене историје, периодима када су на катедри патријарха Вартоломеја сједили зачетници јереси? Ако је одговор на ово питање, рецимо, једноставно одричан када су у питању Несторије или Пир, како се данашњи Фанар односи према, рецимо, патријарсима који су заузимали цариградски престо у периоду између Флорентинског сабора 1439. и пада Цариграда 1453? Занимљиву историјску перспективу нам даје осврт на чињеницу да, иако је патријарх Генедије Схоларије након пада Цариграда коначно прекинуо унионистичку политику својих претходника, сама катедра није признала законитост одлуке Московске руске Цркве да се у периоду унионистичког владања Цариградом одвоји од заблудјеле јерархије. Да ли су данашњи цариградски патријарси насљедници и оних који су преминули у јединству са Римом? Можда би, уосталом, данашња црквено-политичка линија Фанара сасвим одговарала позицији према којој је данашња катедра легитимна насљедница и унионистичких патријараха.

Флорентинска унија 1439. годт

Султан Мехмед II уручује патријарху Генедију уредбу којом се потврђују патријаршијске привилегије

Такође, постоји још једна перспектива коју су ми открили сами пријатељи и познаници – најчешће сами Јелини – када је у питању суштина и мисија Фанара данас. То је мисија промоције и очувања јединства јелинске културе и рода (генос). Чак и када запитам Јелине који су изузетно критични према данашњим позицијама и дјеловању патријарха Вартоломеја зашто не прекину општење са људима који газе сопствену ријеч, они ми често одговарају да су свјесни да је политика Фанара погрешна, али да сматрају да би прекидање општења са њим значила дезинтеграцију грчког народа коме је Фанар један од идентитетских знакова, један а можда и најважнији центар јелинског идентитета. Наравно, таква позиција је сасвим разумљива, али је онда такође разумљиво и да не може бити по сриједи никаква „васељенска патријаршија“ већ „панјелинска патријаршија“. Да је овај слој њеног идентитета у посљедњих неколико вијекова и те како важан као кључ за разумијевање одређених процеса и поступака свједочи спремност Фанара да 1766/1767. код отоманских власти уништи слободу двије словенске Цркве – српске Пећке Патријаршије и Охридске архиепископије. Наравно, данашњи Фанар је склон не само селективном присјећању на чињенице (на историју давања аутокефалија словенским Црквама, заборављајући да је он исти покушавао да те Цркве и сасвим ликвидира) већ и одређеном језику („мајка Црква“ – „кћерке Цркве“). Дакле, овај панјелински идентитет Фанара значи да смо у историји већ гледали примјере антисловенског сентимента и дјеловања, па не можемо бити изненађени ако их будемо гледали опет.

Уосталом: најциничнији могући поглед на сопствену историју данас дају званични историчари Фанара који нас увјеравају да су невоље којима је „историјска апостолска катедра“ била изложена у доба отоманског ропства и богата помоћ московских царева били довољан и оправдан

разлог да се Кијевска катедра уступи – заправо изнајми, „рента“ Москви – током времена турократије и самодржавља. Према тој, у самом Фанару насталој верзији сопствене историје, било је сасвим морално омогућити Москви „кршење канона“ под условом да је она имала начина да то плати! Може ли нечија туђа ријеч бити више увједљива за Фанар? Може ли нам било шта друго јасније говорити о недостатку било каквог стида и моралног стандарда у Фанару данас, о магли која тамо влада? Тешко да може.

Такође, Фанар се понаша управо као „једина адреса“ у свјетском Православљу данас када су у питању такође „умрежене“ тј глобалне структуре. Можда није у питању васељенска патријаршија, али јесте „Глобалистичка патријаршија“. Разлози за ову симбиозу постоје на више нивоа. Као и први Рим, и онај Други је одлучио да првенство части и љубави претвори у првенство власти – за шта свакако не може наћи оправдање нити у бићу Православне Цркве (која се по својој саборној суштини противи било каквом окоштању „папизма“ у њој), нити у канонима који проистичу из тог саборног бића. Зато је моћ коју Фанар црпи из глобалних центара моћи „посуђена моћ“ – она коју вам неко други даје за одређену цијену. А цијену те моћи ми већ видимо у Украјини. Она се плаћа у страдању истинске Цркве Христове.

Наравно, не смијемо заборавити да огроман дио реалне пастве Фанара сачињава богата грчка емиграција, и то нарочито њена плутократија, која већ неколико вијекова живи и привређује сасвим интегрисана у све западне пројекте. Већ од Просветитељства и Масонерије до „новог свјетског поретка“, разни бродовласници и трговци, „православни“ добротвори и спонзори Фанара учествују у, како ју је назвао св. Јустин Поповић „Европи без Христа, у једној аријанској

цивилизацији“. Зато та симбиоза НАТОа и Православља може да породи само деструкцију: и за нас који му се нађемо на удару, али и за сам Фанар.

Она може да потпуно изобличи њену теологију која је већ сасвим постала једна идеологија у којој свака од друштвених и идентетских агенди „Новог свјетског поретка“ налази своје „теолошко“ опредјељење и оправдање. Било да је у питању флуидан однос према полном и родном идентитету, било да су у питању тешки проблеми америчке социјалне политике, било да је у питању промовисање „зеленог патријарха“ – иако је тема климатских промјена и геополитички и за америчку политичку сцену и даље контраверзна и није лишена употребљивости – Фанар се увијек нашао на истој линији на којој се налази и „дубока држава“. Свјесно и врло поносно. Дакле: то да је Фанар идеолошка испостава Стејт Департмента више вријеђа људе које је Фанар одшколовао у нашим помјесним Црквама него што вријеђа грчке митрополите који своје изјаве и своју „теологију“ подешавају према тренутном идеолошком и политичком курсу који долази из Вашингтона.

Јован Златоусти.
Минијатура из књиге, Грчка, XVII век

Фотије I, (цариградски патријарх)

Како онда да се односимо према Фанару данас? Да ли да у њему видимо древну патријаршију, панјелинску институцију или канцеларију за уништење Православне Цркве под директном контролом Стејт Департмента? Одговор на ово питање на зависи од нас самих, од тога шта се нама допада да видимо (мада огроман дио људи управо тако резонује). Фанар данас је оно што сам говори својим дјелима. Тренутно он дјелује искључиво као канцеларија Стејт Департмента, ту агенду спроводи у јелинофоним Црквама захваљујући ауторитету панјелинске институције, а све маскира изгледом древне патријаршије. И то је цијела истина. Када сам патријарх Вартоломеј и

његови послушници одустану од таквог понашња и увјере нас да су најприје чувари Православља, свједоци Христовог страдања и васкресења, достојни насљедници Св. Јована Златоуста, Фотија Цариградског или бар великих патријараха – у нама ће наћи браћу, онакве какве су нас оставили када су пошли на пут којим се данас крећу.

Извор: <https://mospat.ru/sr/authors-analytics/88130/>